

[Poul H. Møller.]

unge administrerer denne knallert på en helt forkert måde. Jeg skal ikke her opremse det i detaljer, vi kender jo det alt sammen med ændring af knallerten, så den får en større hastighed og derved også bliver trafikalt farligere i trafikken og bliver årsag til de alvorlige trafikulykker, som vi ser. Det gælder også støjen, hvor man piller en del af indmaden ud af lydpotterne, for de unge skal nu engang have støj, og de terroriserer faktisk mange bydele rundt omkring i vort land.

Mange andre ting kunne nævnes her, men vi kender problemet med knallerten, og jeg mener, at dette vort forslag kun er én side af det, kun er et forsøg på at komme løsningen nærmere. Jeg ved godt, at der er stor uenighed om dette også blandt såkaldte eksperter. Man ser forskelligt på dette, men jeg personlig har talt med en del politifolk også i færdselsafdelingen, som er enige med mig i, at her ligger i hvert tilfælde et forslag, der gør det muligt at tackle en stor del af problemerne.

Mange politifolk har jo været i den situation, at de har bemærket en knallert, der foretog en eller anden ulovlig handling, og enten var politimanden så ikke i stand til øjeblikkelig at eftersætte den pågældende, eller også var han i en patruljevogn, og den er en knallert absolut underlegen, når man kommer ud på villaveje osv., hvor en knallert meget, meget let smutter fra en politipatrulje i en patruljevogn. De har været ærgerlige over det, men man ønsker jo ikke at sætte andre trafikanters liv og lemmer på spil ved at jage en sådan knallert, selv om den pågældende kan have lavet ikke bare en overtrædelse af færdselsloven, men også kriminelle ting, tasketyveri osv., eller man har mistanke om, at selve knallerten er stjålet. Her havde man haft den mulighed, hvis knallerten havde været indregistreret, at notere sig denne.

En anden ting, jeg vil pege på, er, at man siger, at det ikke vil hindre knallerttyverierne. Naturligvis vil det ikke afskaffe alle problemerne, at vi får indregistreret knallertterne, men bl. a. ved knallerttyverierne forsvinder en masse knallertes, som aldrig nogen sinde kommer til stede igen. De øvrige motorkøretøjer, som er indregistreret og har en nummerplade, bliver så godt som alle

fundet og bragt tilbage til rette ejermand. Her ville vi også kunne få hjælp af indregistreringen.

Jeg har tidligere været inde på omkostningerne ved en sådan indregistrering. Jeg mener stadig, at en lille afgift på 100 kr. om året ikke skulle afskrække, og provenuet af denne afgift ville nemt kunne dække omkostningerne og, som jeg har sagt, yderligere intensivere politiets arbejde for, at denne knallert ikke bliver en sådan islæt, som kan indebære disse farer og ulemper, som den er ved at blive det netop for øjeblikket.

Jeg takker for velvillig modtagelse og tror, at vi kan inkorporere også dette i vort arbejde i retsudvalget. Skulle det vise sig, at der ikke er flertal for lovforslaget, som det foreligger her, kan vi jo se på, om det kan gå ind som et medforslag eller en medintention i arbejdet med den nye færdselslov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om Danmarks journalisthøjskole og institut for presseforskning [af Svend Andersen (Rosk. a.) m. fl.].

(Lovforslag nr. 120. Fremsat 10/12 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Camre (S):

Efter den nuværende studieplan for Danmarks journalisthøjskole er uddannelsen tilrettelagt først med en forskole af et halvt års varighed, derefter en første del af 1 års varighed, så en praktikuddannelse af 1½ års varighed og derefter en anden del af 1 års varighed, dvs. i alt 4 år.

Forslagsstillerne foreslår denne uddannelse skåret ned, så vidt jeg kan læse ud af det meget kortfattede forslag, til 3 år, idet

[Camre.]

man siger, at den teoretiske uddannelse skal have en varighed på maksimalt 1½ år. Da man ikke foreslår noget om den praktiske, må jeg formode, at man tænker sig, at denne skal være uændret.

Jeg betragter det foreliggende lovforslag som et klart tilbageskridt i forhold til den eksisterende ordning og som udtryk for en nedvurdering af journalistens arbejde.

Jeg erindrer, da vi i 1971 gennemførte den nuværende lov, at et konservativt medlem af folketinget sagde, at den hidtidige udvælgelsesmetode for journalistelever var den, man kunne kalde kender De nogenmetoden. De, som havde godt bekendtskab med en chefredaktør, kunne komme ind. Det konservative folkeparti var dengang tilhænger af, at loven blev ændret i den retning, som det skete. Derfor undrer det mig, at det konservative folkeparti er medforslagsstiller til det foreliggende lovforslag.

Det, der er tale om her, er, at man for det første skal have udstået en prøvetid og dernæst skal have sikret sig en læreplads, før man vil kunne komme ind på journalisthøjskolen, og det betyder altså en genindførelse af chefredaktørens udvælgelse.

Jeg vil godt spørge, hvorfor dette lovforslag fremsættes. Er det, fordi forslagsstillerne føler, at journalisteleverne er blevet for selvstændige, nu det ikke længere er chefredaktørerne, der piller dem ud? Eller er det, fordi man mener, at journalisteleverne har en for ringe uddannelse, sådan som uddannelsen er tilrettelagt i øjeblikket?

I 1971 blev der lagt stor vægt på, at den lov, der blev gennemført, åbnede for adgangen til uddannelsen, således at man ikke stillede bestemte eksamenskrav, og det var vi varme tilhængere af. Vi mener, at mennesker med en mere alsidig baggrund end f. eks. studentereksamen i høj grad egner sig for journalistuddannelsen. Men også på dette område ser jeg at der er en indskrænkning, ikke i henseende til et uddannelseskrav, men til den førnævnte kender De nogenmetode.

Nu skal loven jo til revision i næste samling, og jeg vil da sige, at vi til den tid er åbne over for en drøftelse af adgangskravene, hvis det sagligt kan påvises, at de nuværende adgangskrav ikke er tilstrækkelige og ikke er velegnede. Men vi vil ikke være med

til en forringelse som den, dette forslag indebærer. Journalistuddannelsens høje niveau er af den største betydning for den information, der finder sted igennem pressen. Vi rejste i 1971 den tanke, at uddannelsen skulle indpasses i universitetsuddannelsen både for at hindre, at journalistuddannelsen blev en blindgyde, og for at sikre en rimelig høj kvalitet. Jeg tror, at det langt mere er tanker i den retning, vi skal tage op, når vi til næste år, i næste samling, skal frem til en revision af den eksisterende lov på dette område.

Bertel Haarder (V):

Man kan altid diskutere, om en uddannelse er for dyr, eller om bevillingerne bruges på den rette måde. Der er måske også god grund til at sætte spørgsmålstegn ved den omsiggribende tendens, der er til at erstatte praktik med teori, fordi man derved risikerer at forringe en uddannelse, samtidig med at den bliver dyr. Her er det ideelle nok en vekselvirkning mellem teori og praksis, og det er ikke sikkert, at journalisthøjskolen har fundet den rigtige form på det felt.

Man skal også huske, hvis man skal vurdere, om der er grund til at tage uddannelsen op til revision, at lange indledende teoretiske uddannelser har en tendens til at aflukke et område for folk med andre uddannelser, hvilket især for journaliststanden er et vildspor. Måske burde det normale for en journalist netop være en faglig baggrund fra et eller andet område i samfundet, hvorpå der på journalisthøjskolen bygges en kortere journalistisk optræning. Vi er f. eks. ikke helt så meget tilhængere som hr. Camres parti af tanken om at gøre det til et universitetsstudium og dermed fremme tanken om et mediestudium. Det har venstre sagt nej til både i Roskilde og i Ålborg, og det var bl. a. med den begrundelse, at vi syntes, det egentlig var varetaget ret godt på journalisthøjskolen i Århus.

Jeg kan forstå på forslagsstillerne, at der er nogle praktikproblemer, og det kan jeg også forstå på den debat, der har været om journalisthøjskolen i Århus. Der skal man jo huske, at det er et ret nyt problem, og at der sikkert er veje ud af det. Der er jo tilgrænsende områder. Det behøver ikke lige at være på dagblade alt sammen. Der er jo mange organisationer m. v., som har presse-

[Bertel Haarder.]

informationskontorer, og det skulle vel ikke være umuligt at få løst det problem ad åre. Så den tanke, som forslagsstillerne kommer med, at man før optagelsen skal have en læreplads, synes vi egentlig er lidt hård. Det skulle være muligt at give skolen en chance for at klare det praktikproblem på anden vis.

Jeg har også en lille bemærkning om journalisthøjskolens studieplaner. Man bliver jo slået af den dominans, som samfundsfagene indtager. Man tror næsten, at journalisterne ikke bliver uddannet til andet end til at tage sig af samfundsproblemer, og når man færdes i den almindelige presseformidling og radio og tv her i landet, så har man egentlig også somme tider på fornemmelsen, at det er noget, landets journalister efterlever godt. Det kan egentlig godt være, at det ville være sundt, om nogle flere inden for nyhedsformidlingen havde deres baggrund et helt andet sted end i dette vældig samfundsorienterede studium, som man har på journalisthøjskolen. Med andre ord kunne man tænke sig, at selve journalistuddannelsen skulle være en mindre overbygning på i forvejen eksisterende uddannelser fra forskellige områder i samfundet.

Men når alt det er sagt — og jeg kan forstå, forslagsstillerne har ønsket debat om sagen — så vil jeg sige, at jeg synes egentlig, denne uddannelse på flere områder er forbillig. Der er en solid aftagerindflydelse, som er ret så direkte, når det gælder optagelseskriterier, der er adgangsbegrænsning, der er studieregistrering, der er en vis adskillelse mellem bevillingerne til uddannelse og til forskning.

Så må man endvidere sige — hvilket er væsentligt i denne forbindelse — at der for længst på skolens egen foranledning er nedsat et undervisningsministerielt udvalg til at kulegrave lige netop dette område. Udvalget har professor Tage Kaarsted som formand. Det, jeg kunne tænke mig, er, at vi for det første afventer dette udvalg, og at vi for det andet, måske i undervisningsudvalget, får en debat om kommissoriet, for det kunne jo være, vi kunne nå at lægge en ny ting frem, som udvalget kunne tage sig af. Derfor vil jeg godt lige spørge undervisningsministeren, da hun nu er kommet til

stede, om vi kan få en garanti for, at vi får betænkningen fra udvalget i god tid, og at der kommer et forslag om revision af loven i næste folketingssamling, altså et virkeligt forslag, ikke bare et forslag som på andre områder om, at vi bare udsætter det, men altså et nyt forslag om virkelig revision af uddannelsen allerede i næste samling. Kan vi få sikkerhed for det?

Hilmar Baunsgaard (RV):

Da loven om Danmarks journalisthøjskole i sin tid blev vedtaget, indeholdt den sidste paragraf en bestemmelse om, at loven skal tages op til revision senest i folketingsåret 1976-77. Jeg er tilbøjelig til at tro, at erfaringerne vil vise, at visse ændringer er påkrævet i forholdene omkring Danmarks journalisthøjskole, men jeg føler på den anden side set, at det ville være det sagligst rigtige at vente til den revision, der er foreskrevet i loven, og lade regeringen, på baggrund af de erfaringer, man har indhøstet, komme med et udspil over for folketinget til næste vinter.

På denne baggrund kan vi ikke gå ind for, at dette forslag gennemføres.

Gerda Møller (KF):

Når det konservative folkeparti er medforlagsstiller til det forslag, vi behandler nu, så er det, fordi vi ønsker, at alle uddannelser af længere varighed bliver taget op til revision med henblik på at skære uddannelses-tiden ned, uden at det derfor skal gå ud over den faglige kvalitet. Vi mener især, det er betydningsfuldt for de uddannelser, der peger mod erhvervslivet. Derfor er vi altså særlig interesseret i at se på, om den teoretiske uddannelse, som nu er på 2½ år, kunne gøres kortere.

Vi er altså interesseret i at se på spørgsmålet om sikring af en læreplads til den optagelsessøgende, således at eleven ikke skal komme i den situation at stå uden arbejde og dermed løbe ind i en blindgyde; det prøver vi jo at forhindre på alle andre uddannelsesområder. Vi er heller ikke så sikre på, at vi får de bedste journalister igennem en så stærkt teoretisk uddannelse, som vi har i øjeblikket. Vi tror nok, at det at arbejde på f. eks. en avis giver nok så gode journalister.

Poul Dam (SF):

Nærværende lovforslag er fremsat af 4 medlemmer fra 4 forskellige partier. Det ene af medlemmerne er ikke medlem af folketinget mere, det andet er ikke til stede, det tredje, som er ordfører for forslagsstillerne, siger, at forslaget ikke er tilfredsstillende, men er alligevel ordfører for forslagsstillerne, og kun det fjerde er just ankommet. Det giver jo et interessant præg over denne debat.

Det er også interessant at sammenholde forslaget med bemærkningerne. Bemærkningerne synes at stile mod en helt anden og grundigere behandling af spørgsmålet om journalistuddannelserne og instituttet for presseforskning, medens der i selve lovforslaget kun er en rent teknisk ændring med hensyn til den teoretiske uddannelses længde.

Det er altså et meget flot, overfladisk og hastigt lavet forslag, medmindre der er tale om, at det er et forslag, som er udtryk for, at det var det eneste, de fire forslagsstillere kunne blive enige om.

Sådan noget må vi jo vænne os til at leve med, at spille folketingets tid med den slags og spille udvalgets tid med den slags, at ødelægge respekten for folkestyret, hvad nogle af forslagsstillerne måske er interesseret i, men vi andre bestemt ikke er interesseret i.

Jeg mener, at forslaget er udtryk for en mangel på forståelse af pressens betydning i samfundet og en mangel på forståelse af, hvor vigtigt det er, at journalisterne får en god uddannelse, at de ved, hvad de skriver om. Og selv om enkelte af forslagsstillerne måske ønsker, at journalisterne er uvidende, så er vi det ikke.

Vi kan ikke medvirke til lovforslaget.

Jens Møller (KrF):

Hr. Poul Dams udtalelser om de forskellige forslagsstillere taler vist nogenlunde for sig selv. Jeg ved ikke, om han mener, man ikke er til stede i salen, når man befinder sig i sidegangen.

Kristeligt folkeparti er medforlagsstiller til dette forslag. Når jeg tager ordet her, så er det, fordi jeg mener, vi måske er det af lidt andre grunde end i hvert fald enkelte af de øvrige forslagsstillere. Vi har dog den samme grund, de andre har, nemlig at der heri ligger en besparelse i øjeblikket, hvor vi

så desperat søger efter besparelser alle vegne. Der er også det, at man derved sikrer sig, at de unge får en læreplads, så vi ikke kommer derhen, at de efter at have gået en tid ikke kan få en praktikplads og komme ind og få deres uddannelse gjort færdig.

Men ud over disse ting er der for os en overordnet målsætning i dette forslag: det er en forbedring af uddannelsen. Vi mener nemlig, at i et dynamisk samfund som det, vi lever i i vore dage, hvor udviklingen sker fantastisk hurtigt og tingene sker meget stærkt, er det umuligt at lave en grunduddannelse, der så at sige bliver en færdig uddannelse, der kan gælde resten af livet.

I et sådant dynamisk samfund må vi have en livslang uddannelse, og det betyder, så vidt vi kan se, at de grundlæggende uddannelser må forkortes noget. Til gengæld må man så give mulighed for mere efteruddannelse, sådan at man op igennem den tid, man tjener i erhvervslivet, eller hvor det nu er, i dette tilfælde i pressen, kan få større lejlighed til at komme på sådanne kurser i 3 måneder, et halvt år, eller hvor meget der nu er brug for, efterhånden som udviklingen skrider frem, og virkelig få mulighed for at komme ind i disse områder.

Så kan man spørge, hvorfor vi specielt har valgt journalistuddannelsen. Det var heller ikke, fordi det specielt skulle være dette område, men her viste der sig altså praktisk mulighed for at komme ind med et forslag, som også andre partier var interesserede i og ville tilslutte sig, selv om det eventuelt var med andre begrundelser.

Der var altså en mulighed for at komme igennem med det her, få taget hul på problemet, og jeg håber meget, det lykkes i udvalget at få en virkelig debat om disse ting, ikke bare på dette specielle område, men i det hele taget. Der er mange, der længe har talt om den livslange uddannelse; nu er det tiden, vi også gør noget ved det. Vi er klar over, at det betyder, at de grundlæggende kurser må skæres en hel del ned, men at vi så til gengæld må give større mulighed for disse efteruddannelser løbende hen ad vejen.

Vi har altså 3 grunde for at være med, dels besparelserne, dels det at sikre en læreplads, og dels som det overordnede at få debatten i gang omkring den livslange uddannelse.

Jes Schmidt (CD):

At vi i den gruppe, jeg repræsenterer, ikke er helt enige, siger sig selv, idet et af vore medlemmer jo er lektor ved journalisthøjskolen.

Når jeg har noget at føje til denne debat, så er det ud fra praktisk erfaring som en temmelig gammel redaktør, der har haft mange journalistelever i løbet af årene. Det, som vi føler som belastende ved de mindre aviser, er, at uddannelsen ved journalisthøjskolen strækker sig over 4 år, men ikke kun over 4 år; man tager 2½ år til det teoretiske, men overlader aviserne, os i det praktiske, kun en mulighed for at skole journalisteleverne i 1½ år. Vi synes, det er for lidt.

Så kommer der en anden betragtning til, og det er, at journalisterhvervet adskiller sig fra mange andre erhverv, fordi journalisterne skal have et ganske andet kendskab til alle samfundslag end f. eks. en læge eller et medlem af et andet erhverv. Det er derfor, man også i diktaturstaterne mod øst går ganske tydeligt over til at gøre journalistuddannelsen til en ren universitetsuddannelse med det formål, at journalisterne skal tjene staten og ikke være kritisk medvirkende i det demokratiske samfund.

Herhjemme må vi mene, og jeg mener for det praktiske, at den teoretiske journalistuddannelse mere bør være en mindre overbygning på en uddannelse, som man henter andre steder fra, fra universiteterne, fra landbruget, fra lægevidenskaben, fra alle tænkelige områder i samfundet. Jeg synes, at det er det centrale og vigtigste i det forslag, som ligger her.

Kurt Hansen (VS):

Man bliver trods alt ikke forundret, når man ser et sådant forslag fra borgerlig side i folketingsalen; man var måske blevet mere forundret, hvis det eller et forslag, der lignede det her, ikke var kommet. Det indgår naturligvis i et konsekvent felttog imod de studerende og imod de højere læreanstalter i det hele taget. Det, der er meningen med dette forslag, er naturligvis at forringe journalistuddannelsen, ligesom man er godt i gang med at forringe uddannelserne alle mulige andre steder, ikke mindst på Roskilde universitet.

Andre ting, der også ligger i forslaget, er, at det tenderer mod at genindføre mesterlæ-

reprincipper. Det giver de enkelte redaktionschefer mulighed for politisk udvælgelse af de journalistelever, som skal antages, og det er naturligvis ikke noget, som VS kan være med til at støtte på nogen som helst måde.

I en artikel fra Information den 6. januar 1976, skrevet af Poul Albret, som er elev på journalisthøjskolen, bliver hr. Svend Andersen (Rosk. a.) fra fremskridtspartiet spurgt: „Er det lærerne, Svend Andersen?“ Og han svarer: „Det er ikke kun lærerne. Jeg ved godt, at de ikke alle sammen er venstreorienterede. Men det er selve miljøet. Det skabes af en samling unge mennesker. Og når de er sammen så lang tid på samme sted, fører det simpelt hen til, at de påvirker hinanden i en bestemt retning.“

Jeg vil godt have at vide heroppefra af hr. Svend Andersen (Rosk. a.), hvordan og hvorledes den her påvirkning, hvis den foregår, når flere unge mennesker er samlet et bestemt sted inden for en bestemt tidsramme, netop skulle udvikle i én bestemt retning, når det ikke bare er lærerne. Kan vi få en forklaring på de her ting? Jeg vil godt bede om en tilfredsstillende og en konkret forklaring på det og ikke en gang udenomsnak eller noget om, at vi kan løse det ved en nedsættelse af indkomstskatten eller på lignende vis.

Ud over det citat, som jeg tillod mig at bringe af hr. Svend Andersen (Rosk. a.) i Information, så vil jeg tillade mig at citere fire linjer til, som Poul Albret slutter af med: „— og et brændende ønske om at hænge endnu en højere læreanstalts skalp ved Halsbåndet.“

Det er jo faktisk det, der er essensen i det. Det er det, der er kernen i det her.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Allerførst skal jeg beklage, at jeg ikke var til stede, da dette lovforslag kom til behandling.

Jeg kan ikke føje meget til det, der allerede er sagt af adskillige ordførere, nemlig at der efter den nugældende lov skal foregå en lovrevision i næste samling, og at det selvfølgelig er min pligt og også min hensigt at få denne lovrevision gennemført.

For at forberede os bedst muligt til samme lovrevision har jeg nedsat et udvalg, der skal gennemarbejde alle de problemer,

[Undervisningsministeren.]

som en række ordførere har været inde på. Jeg finder det væsentligt, at vi på dette område giver udvalget tid, giver det mulighed for at gennemarbejde de komplicerede problemer, der her er tale om, og at det på den anden side vi give folketinget en mulighed for en fornuftig behandling i næste folketingssamling.

Det betyder også, at jeg kan svare bekræftende på de to spørgsmål, der blev stillet af ordføreren fra venstre. Jeg skal derfor ikke nu gå ind i en nærmere drøftelse af forslaget, men afvise tanken om at foretage ændringer på nuværende tidspunkt.

Så har jeg blot den enkelte tilføjelse, at forslagsstillerne i bemærkningerne til lovforslaget har tilkendegivet, at de under udvalgsbehandlingen ønsker en undersøgelse vedrørende instituttet for presseforskning. Jeg må sige, at jeg ikke har oplysninger, der tyder på, at instituttets arbejde er kritisabelt, men jeg kan naturligvis ikke tage stilling uden en nærmere konkretisering af, hvad der sigtes til, og denne konkretisering er ikke givet i bemærkningerne til lovtorslaget.

Med disse bemærkninger vil jeg henstille, at man ikke bruger kræfterne i udvalget på en dybtgående behandling af dette forslag nu, men afventer en grundig revision i næste folketingssamling.

Arnfast (CD):

Jeg beklager, at jeg på grund af den måde, debatten er kommet til at løbe på, ikke var klar over, at jeg skulle have ordet nu.

Det vil være naturligt, at jeg også blander mig i debatten, dels fordi jeg er uenig i det forslag, der er stillet, dels fordi jeg jo har et særligt kendskab til journalisthøjskolen.

Jeg kan give mange af ordførerne ret i de betragtninger, de kom med, bl. a. hr. Camre, som jo understregede, at man netop ved oprettelsen af skolen kom ud af det dilemma, man havde med den gamle mesterlære. Her kan vi ikke sammenligne med andre former for undervisningsinstitutioner som EFG o. lign., fordi vi i dag er sådan stillet, at man inden for dette fag kun har nogle ganske få lærepladser i forhold til dem, der søger at blive journalister. Vi har vel 40 dagblade med et antal lokalredaktioner.

Så vil jeg også godt sige til hr. Bertel

Haarder, at vel er der behov for en faglig uddannelse, før man søger optagelse på skolen, men denne uddannelse anerkendes så sandelig også. Blandt optagelseskriterierne lægger man også vægt på, at ansøgeren har ligesom noget kendskab til samfundslivet og arbejdspladsen. Det kan man da se alene af, at vi f. eks. har haft en mere end 40-årig viceskoleinspektør som journalistelev, og sideløbende har vi haft AOF-konsulenter o. lign. også i den aldersklasse, så det er et meget bredt og åbent spektrum. Jeg tvivler på, at det ville være lige så åbent ved den gamle uddannelse.

Praktikpladsproblemet er i øjeblikket svært på journalisthøjskolen, men det ville være endnu sværere, hvis vi skulle hente dem ud fra den sortering, redaktørerne har foretaget, for så skulle vi jo også hente dem fra f. eks. Danmarks radio. Vi uddanner ikke til dagspressen alene. Tværtimod er det lykkedes os nu at få praktikpladser ved Danmarks radio. På det punkt opfylder Danmarks journalisthøjskole også et behov, der var overset før lovens ikrafttræden.

Jeg er helt enig med hr. Jens Møller i, at der er brug for en livslang uddannelse, men den fortsætter også dér. Der er bare det ved det, at den nye journalist fra Danmarks journalisthøjskole er i stand til at gå ind i såvel et radiomedie som et fjernsynsmedie og et dagblad, og vi søger at udvide undervisningen, således at han også kan gå ind til et fagblad og i ren informationstjeneste.

Med hensyn til dueligheden af vores elever vil vi selvfølgelig overlade det til den vurdering, som vil komme, efterhånden som man ser, hvem det er, der kommer i arbejde ved de forskellige medier. Men jeg tør vel oplyse, at f. eks. et ministerium har antaget en af vores elever blandt 26 ansøgere direkte fra skolen. Velan, vi tager det som en anbefaling af, at man tror på vores uddannelse, og vi tror ikke, at det nytter noget at korte den ned. Tværtimod skal vi udbygge den så godt som muligt.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk.a.) (FP):

Fra hr. Poul Dam hørte vi den sædvanlige plade om, at der er kræfter herinde, der prøver på at bekæmpe folkestyret osv. Lad mig lige sige til hr. Poul Dam, at en af årsagerne til at vi har fremsat dette forslag, er,

[Svend Andersen (Roskilde amt).]

at vi ønsker, at den debat, der kanaliseres igennem pressen, bliver så nuanceret og så struktureret, som det hedder nu om stunder, som muligt og ikke ensrettet. Det, vi er bange for, er, når så mange mennesker, de, der fremover simpelt hen kommer til at sidde på hele formidlingen af pressen, kommer til at være sammen i et bestemt miljø over en så lang periode, som man er med den nuværende lovgivning, ja, så kan det ikke undgås, at man simpelt hen bliver præget i den samme retning, man mister jordforbindelsen. Det var også det, som jeg blev citeret for at have sagt til denne avis. Det er en af de væsentligste årsager til, at vi ønsker denne ændring.

I øvrigt har hr. Jens Møller og hr. Jes Schmidt jo også på glimrende vis redegjort for årsagerne til, at vi har fremsat dette forslag.

Hr. Bertel Haarder sagde, at han syntes, det var noget hårdt, at man skulle have en læreplads, før man kunne blive optaget på journalisthøjskolen. Det er netop af hensyn til eleverne. Hvad nytter det, at eleverne bruger flere år på at få en uddannelse, når de så bagefter ikke kan få en læreplads? Dette problem løser vi ved at ændre på det i den retning.

Når hr. Hilmar Baunsgaard siger, at man sandelig må vente, til regeringen kommer med et initiativ til at ændre lovgivningen, så må jeg nok sige, at så synes jeg altså, det er en meget, meget tom begrundelse for at gå imod dette forslag, hvis det virkelig er hele begrundelsen. Er folkestyret virkelig kommet så langt henimod et regeringsstyre, at det er regeringen, der simpelt hen skal bestemme, hvilke love folketinget ønsker at ændre? Folketinget har vel også ret til at tage initiativ til at få ændret lovgivningen. Det kan vel ikke være tanken, at vi alle sammen bare skal sidde og vente på, hvad den socialdemokratiske regering måtte finde på af mere eller mindre geniale ting.

Jeg må sige, at jeg forstår ikke rigtig undervisningsministeren. Hun opfordrer folketinget til ikke at bruge kræfter på dette forslag. Det finder jeg sådan set er en noget malplaceret fremgangsmåde, og det er da heldigvis også noget, som folketinget får lov til selv at afgøre, om man vil eller ikke vil.

Camre (S):

Til hr. Poul Dams konstatering af, at i hvert tilfælde ordføreren for forslagsstillerne ikke var enig i forslaget indhold, men egentlig havde ønsket noget andet, kan jeg jo nu føje en konstatering af, at endnu en af forslagsstillerne, nemlig hr. Jens Møller, heller ikke var enig i forslaget indhold. Så er vi altså oppe på, at 50 pct. af de 4 forslagsstillere egentlig helst ville fremsætte et helt andet forslag. Jeg kan derfor forstå, at det bare er fremsat for at komme i snak.

Altså, man skærer 2½ års uddannelse ned til 1½ års uddannelse. Det siger man at man gør — det er specielt hr. Jens Møller, der siger det — for at få en forbedring. Det er jo svært at se, hvordan det skal opnås, og det, som hr. Jens Møller ønskede, står der ikke ét bogstav om i det papir, der er fremlagt.

Jeg er da naturligvis enig med hr. Jens Møller i, at det er ønskeligt at få en livslang uddannelse, også på dette område. Jeg forstår, at det er en kritik, ikke af de unge journalister og ikke af journalisthøjskolen, men af de ældre journalister, for de unge, som lige netop er kommet ud, kan jo da i hvert fald ikke endnu have brug for at komme på uddannelse igen. Det er jo noget, der altså varer livet igennem, og da uddannelsen startede efter 1971, så kan det altså ikke være skolen, man ønsker at kritisere overhovedet. Altså fremskridtspartiet kritiserer uddannelsen, og kristeligt folkeparti kritiserer ikke uddannelsen af de unge her, men kritiserer uddannelsen af dem, der ikke har gået på journalisthøjskolen.

Må jeg også lige sige til hr. Svend Andersen (Rosk.a.), at jeg naturligvis er enig i, at der kan være et problem med adgangen til en læreplads. Det er jo det almindelige problem, vi er inde i med alle de højere uddannelser, at det kan være et spørgsmål om at få beskæftigelse, men det løses ikke på denne måde ved at gøre uddannelsen ringere. Det løses på dette felt som på de andre områder ved at fjerne de barrierer og båse, som kan findes. De tanker, som flere af ordførerne har været inde på, at man kunne ønske sig, at journalistuddannelsen bygges sammen med andre uddannelser eller som et supplement til andre uddannelser, universitetsuddannelser og andre ting, er nok nogle af de midler, der kan bruges i den

[Camre.]

retning. Hr. Bertel Haarder var en lille smule inde på det.

Jeg tror, at det hermed er bevist, hvad ministeren sagde, at der er behov for en meget grundig gennemarbejdning af alle disse problemer og strukturering af en eventuel ny uddannelse, når vi skal have loven til revision, og på den baggrund kan jeg på mit partis vegne helt tilslutte mig undervisningsministerens opfordring til ikke at spille kræfterne på det foreliggende lovfor-slag.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne til hr. Svend Andersen (Rosk. a.) sige, at selvfølgelig bør folketinget såvel som regeringen have adgang til at tage lovin-itiativer. Det, jeg gjorde opmærksom på, var, at loven indeholdt en bestemmelse om, at den senest i næste samling skal optages til revision. En forudsætning for ikke at ville afvente det halve eller trekvarte år, der kan være tale om, var, at forslagsstillerne igennem deres forslag og begrundelserne for dette havde fremført eller blot sandsynliggjort et erfaringsmateriale langt bedre end det, offentligheden og vi andre i almindelighed besidder. Dette er ikke tilfældet, hverken med forslaget eller dets begrundelser eller med debatten i dag. På denne baggrund ville man, hvis man ønskede at tjene sagligheden, selvfølgelig acceptere undervisningsministerens oplysning om, at et udvalg er nedsat, og at man afventer resultatet, så vi til næste samling har det saglige grundlag, vi totalt savner i dag for at tage denne debat.

Jens Møller (KrF):

Hr. Camre må have misforstået mig. Jeg er ikke uenig i det, der står i forslaget; hvis jeg havde været det, så havde vi naturligvis ikke tilsluttet os det.

Så siger hr. Camre, at der ikke står noget om den livslange uddannelse og udvidelse af efteruddannelserne i forslaget, og det er da rigtigt, men det må jo være, fordi hr. Camre ikke forstår situationen for et mindre midterparti og de muligheder, man har for at få tingene igennem. Det er nu engang sådan, at hvis man ønsker visse ting, så må man få en vis del af det igennem med den ene side i salen og en anden del med den anden side i

salen. Det er da også en metode, som vi har haft megen glæde af på mange punkter. Det betyder f. eks. i denne situation, at da vi jo ønsker, skal vi sige, at uddannelsesstiden stort set skal forblive, som den er, men at vi vil have nedskåret grunduddannelsen, og det, der så bliver sparet, vil vi have anvendt til efteruddannelse, ja, så er vi nødt til at gå den vej, at vi må prøve på at få nedskæringerne igennem med den ene side af salen. Så kan vi sikkert bagefter sagtens få udvidelserne i gang med den anden side af salen; det tvivler jeg ikke om.

Kurt Hansen (VS):

Man undrer sig jo mildest talt en smule, når man hører de argumenter, der kommer fra ordføreren for forslagsstillernes side, eller mangel på samme. De går på, at hvis vi fortsætter denne uddannelse, så løber vi ind i en situation, hvor man meget nemt kan komme til at stå med journalister, der stort set er venstreorienterede alle sammen, stort set kan komme til at stå med journalister rundt omkring på Jyllands-Posten, på Ber-lingereren, på Politiken og alle mulige andre steder i den store offentlige borgerlige presse, som udelukkende udtrykker en venstreorienteret journalistik. Jeg har lidt svært ved at se den sammenhæng. Vi har jo også kendskab til, hvordan og hvorledes disse blade har en tendens til at gå i samme retning som Springerkoncernen, vi har jo tydelige eksempler på, hvordan den opererer. Naturligvis er det noget, der slet ikke holder på nogen som helst måde.

Jeg vil sådan set godt høre hr. Svend Andersen (Rosk.a.), om det er muligt at få en konkret forklaring på, hvorfor unge mennesker, der er sammen længe det samme sted, og som er under påvirkning af hinanden, nødvendigvis altid vil udvikle sig til at blive venstreorienterede, uanset om lærerne er venstreorienterede eller ej. Jeg kunne sådan set også godt tænke mig at spørge hr. Arnfast fra centrum-demokraterne, som jo har en temmelig stor viden om, hvad der foregår lige netop på Danmarks journalisthøjskole, om dette er tilfældet, om der er hold i det, hr. Svend Andersen (Rosk.a.) siger, om der er tale om en stærkt venstreorienteret udvikling. Det er naturligvis ikke noget, jeg ville spørge hr. Arnfast om i enhver situation, fordi vi naturligvis politisk er

[Kurt Hansen.]

meget uenige om mange ting, men jeg vil da godt spørge, om der er tale om det i denne situation, om man udvikler sig i den retning, som hr. Svend Andersen (Rosk.a.) taler om. Men jeg vil godt have et konkret svar fra hr. Svend Andersen (Rosk.a.), så man ikke bare kan føre sig frem med de store armsving.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk.a.) (FP):

Det er i hvert fald min opfattelse, at hvis 100 mennesker bliver uddannet ét sted, så bliver de noget mere ensrettede, end hvis disse 100 mennesker bliver uddannet 80 forskellige steder. Det kan ikke undgås, at de bliver påvirket af de samme mennesker, af de samme lærere, og det kan kun medføre en ensretning af disse menneskers opfattelse og udgør dermed en stor fare for demokratiet. Jeg må simpelt hen også notere i dag, at de partier, som har været mest begejstrede for journalisthøjskolen, selvfølgelig også har været venstresocialisterne og hr. Poul Dam fra SF.

Arnfast (CD):

Jeg tror, jeg roligt kan sige, at den orientering, der måtte ske på journalisthøjskolen, i væsentlig grad er faglig orientering, og den udvikling, der sker, sker fuldstændig på samme måde som ved enhver anden undervisningsinstitution. Den bliver hverken venstre- eller højreorienteret i højere grad, end det er op til den enkelte. Jeg kunne da som illustration sige, at formanden for elevudvalget og elevrepræsentationen i lærerrådet forrige år var centrum-demokratisk folketingskandidat, så det tyder jo ikke ligefrem på, at der er en så stor venstreorientering på skolen.

Hvordan det udvikler sig, kan jeg selvfølgelig ikke udtale mig om, men jeg siger kun, at de studerende har så megen kritisk sans, og der bliver lagt så megen vægt på den kritiske sans i forbindelse med journalistisk træning, på at undgå tendentiositet og i det hele taget at analysere, hvad det er, man arbejder med, at det er ganske umuligt at have andet end et solidt grundlag for sine standpunkter. Det er det, der er det afgørende på journalisthøjskolen. I stedet for at man har den gamle uddannelse, hvor man

tilpassede sig den arbejdsmetode, den holdning, der er på en enkelt læreplads, så bliver man her lagt i smeltedigen og skal stå til ansvar for sit arbejde på en helt anden måde. Det er måske den største gevinst, der overhovedet er ved, at det foregår på en journalisthøjskole og i den lange periode.

Bertel Haarder (V):

Jeg skal ganske berolige hr. Kurt Hansen. Min erfaring fra ansættelse ved længerevarende uddannelser er, at der aldeles ikke er nogen tendens til, at øget indsigt i tingene fører til en venstreorienteret holdning. Tværtimod mener jeg, at øget indsigt er det bedste middel mod det vrøvl, som bl. a. hr. Kurt Hansen og hans 3 partifæller fylder denne sal med.

Men det, vi snakker om her, er slet ikke det med højre eller venstre. Det er spørgsmålet om, hvorvidt der er en vis standsindlemthed, eller om det er på vej inden for journaliststanden. Det problem er hr. Camre opmærksom på, og det er jeg glad for, og det er noget helt andet. Hr. Jens Møller var inde på det samme. Han talte ligefrem om livslang uddannelse.

Det drejer sig altså her om, hvorvidt det er fornuftigt at fortsætte med disse lange indledende teoretiske studier, eller om vi skal sprede teorien lidt længere op i aldersklasserne, hvorved man får en bedre vekselvirkning, som allerede gamle Grundtvig gik ind for. Det er det, det drejer sig om, og det tror jeg vi kan få en frugtbar debat om. Men jeg må indrømme, at når hr. Svend Andersen (Rosk.a.) ikke kan forstå, hvorfor vi ikke bare kan vedtage det nu, så må jeg altså sige, at jeg synes også, denne debat tyder på, at det var nu meget fornuftigt, om vi fik at høre, hvad det udvalg, der allerede er nedsat, og som er gået i gang med arbejdet, har at sige og foreslå. Det var da ret uhyggeligt, hvis vi efter denne debat nu skulle til at afgøre, hvordan denne uddannelse skulle se ud for fremtiden, for så var vi altså kommet længere ned, end vi skal komme. Ekspertes skal vi have, og folk, der har indsigt i tingene, skal vi have til at forberede tingene, før vi bestemmer, hvad der skal ske. Så er det en helt anden sag, hvorvidt sådan et udkast, som udvalget vil komme med, i virkeligheden er et kompromis, der er lavet på forhånd, eller noget, der

[Bertel Haarder.]

virkelig lægger beslutningen op til os. Det første er jo desværre ofte tilfældet. Lad os håbe, at det, der kommer frem med professor Kaarsted som formand, så bliver noget, der virkelig kan hjælpe os med revisionen.

Så vil jeg beklage den sorte reaktion, som præger hr. Poul Dams indstilling til ethvert forslag om de højere uddannelser for tiden. Det må være, fordi man er så bange for ethvert forsøg i retning af at frigøre nogle midler, spare lidt et sted, at man hager sig fast i alt det, som vi har, og nægter enhver diskussion om ændringer. Jeg synes egentlig ikke, det klæder SF som et hidtil forholdsvis reformvenligt parti, at man i den grad i virkeligheden har kastet sig i reaktionens arme og afviser enhver diskussion på forhånd.

Undervisningsministeren (*Ritt Bjerregaard*):

Jeg skal ikke gå ind i debatten om det konkrete lovforslag. Som jeg tidligere har sagt, mener jeg, det er væsentligst, at vi får det fornødne materiale for at foretage den revision af loven, som skal foretages i næste samling.

Hr. Hilmar Baunsgaard var også inde på, at vi manglede en lang række oplysninger. Jeg har fundet det nyttigt i denne debat bl. a. at citere fra det kommissorium, som udvalget har fået, fordi jeg tror, det angiver, at der vitterlig er en lang række spørgsmål, som også forslagsstillerne i virkeligheden ville sætte pris på at få belyst. Jeg citerer:

„Udvalget skal herunder tage stilling til, om det nuværende system, hvorefter Danmarks journalisthøjskole og institut for presseforskning er adskilte institutioner, henholdsvis selvejende institution og statsinstitution, men med vidtgående person-sammenfald ved vartetagelsen af styrelsesmæssige og andre opgaver, bør opretholdes. I benægtende fald skal udvalget fremkomme med forslag til nyordning af institutionsstrukturen. Yderligere skal udvalget herunder overveje at fremsætte forslag om, hvorledes den interne styrelsesordning bør være.

Det bør af udvalgets indstilling fremgå, hvilke overvejelser man som baggrund for forslagene måtte have gjort sig om journalistuddannelsen i relation til andre uddannel-

ser, om uddannelsens tilpasning til nye medier, om presseforskningen ved instituttet i relation til journalistuddannelsen og anden medieforskning, om samarbejdet med Århus universitet og om forholdet til pressens organisationer.“

Kommissoriet slutter med at gentage bemærkningerne om revisionen i næste folketingssamling, og jeg skal gøre opmærksom på, at der her er skrevet:

„Såfremt udvalget måtte finde, at overvejelserne om en eventuel nyordning ikke kan være afsluttet i juni 1976, udbeder ministeriet sig en nærmere motiveret indstilling om, at lovrevisionen udskydes.“

Det betyder altså, at vi allerede i juni måned vil have en indstilling fra dette udvalg om, hvor langt de er kommet ned i det, og det vil give os basis for at tage kvalificeret stilling til de mange problemer, som også har været berørt i denne debat.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Jeg beklager sådan set at skulle tage folketingets tid med dette, men jeg bliver nødt til at sige til hr. Bertel Haarder på baggrund af hans, jeg ved ikke, om man skal kalde det provokation, eller hvad det er, men „vrøvl“ er naturligvis en politisk vurdering, at det er muligt, hr. Bertel Haarder og hans parti og andre i dag bare kan afvise tingene med „vrøvl“. Det beklager jeg naturligvis at jeg ikke kan gøre i forhold til hr. Bertel Haarders parti. De overgreb, som arbejdsløse og arbejdende og uddannelsessøgende bliver mødt med, kan man naturligvis ikke bare stille op som værende vrøvl, men det er en politisk vurdering. Deri er jeg enig.

(Kort bemærkning).

Poul Dam (SF):

Hr. Bertel Haarder sagde nogle pæne ting om SF som et reformvenligt parti og beklagede i den forbindelse, at vi ikke kunne gå ind for dette forslag. Jeg er i den forbindelse nødt til at fortælle hr. Bertel Haarder, hvad en reform er. Det er en ændring af de bestående forhold, der bygger på en grundig gennemarbejdning af problemerne og et forslag om, hvordan det kan klares bedre. Det er ikke at skrive pæne velsælgelige bøger om, at alt skal skæres ned.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Hr. Camre for en kort bemærkning. Derefter foreslår jeg at vi stopper.

Camre (S):

Kun den korte betragtning, at den indeklemthed, som hr. Bertel Haarder nævnte som en risiko ved studiet, nu i høj grad også lå os, eller i hvert fald lå nogle af os, på sinde i 1971, men jeg må konstaterer, at forståelsen for det i allerhøjeste grad er vokset. Det glæder jeg mig over, fordi jeg tror, det kan være meget nyttigt, når vi til næste år skal i gang med revisionen.

Så vil jeg godt sige til hr. Jens Møller, at jeg er glad for oplysningerne om, hvorledes kristeligt folkeparti mener i den ene situation at kunne fremme tingene til den ene side og nu og da at kunne gennemføre sine ønsker sammen med andre partier. Jeg håber, at hr. Jens Møller efter at have hørt ordførerne i dag er klar over, at han i dag er kommet i forkert selskab.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Hr. Bertel Haarder for en kort bemærkning. Jeg har givet ordet til de ordførere, der ikke indtil nu har haft korte bemærkninger.

Bertel Haarder (V):

Jeg blev lidt urolig ved at høre det sidste, men jeg vil gå ud fra, hvis ikke ministeren kommer op og siger noget andet, at de to løfter står ved magt, at vi får en betænkning inden næste folketingssamling, og at vi får et fuldt revisionsforslag i næste folketingssamling, uanset hvad udvalget måtte have af begrundelser for ikke at gøre sig færdig i sommer.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Til hr. Bertel Haarder den bemærkning, at kommissoriet er givet. Derfor fandt jeg det nødvendigt at understrege, at det var formuleret på den måde, at der ville foreligge en indstilling til juni, og at jeg selvfølgelig står ved, hvad jeg tidligere sagde, nemlig at loven skal revideres. Men hvis udvalget, som er sammensat af folk, der kender til disse ting og kan gennemarbejde problemerne, kommer med en kvalificeret argumentation for, at de ikke kan gennemføre det, vil jeg selvfølgelig bringe denne argumentation

videre og ikke uden videre gå i gang med en omfattende revision, som jeg da ikke vil have det fornødne grundlag for. Men også jeg håber, at det vil være muligt på den tid, der er til rådighed, at lave det fornødne arbejde, så vi kan få den grundige revision af loven i næste folketingssamling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om en udvidet statslig information [af Hilmar Baunsgaard m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XLIV. Fremsat 4/12 75).

Forslaget sættes til forhandling.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Regeringen er enig i den opfattelse, at der er behov for en udvidelse af den statslige information. Det er netop i erkendelse heraf, at statens annonce- og reklamekontor blev omdannet til statens informationskontor. Som alle formentlig ved, blev de organisatoriske rammer styrket, og det var netop for at give mulighed for en mere aktiv informativ indsats end den, der hidtil har været øvet.

Det er naturligvis af afgørende betydning for demokratiet, at befolkningen orienteres så godt som overhovedet muligt om, hvad der sker herinde på Christiansborg, og vi kunne vel sige: i det hele taget på Slotsholmen. Det gælder selvfølgelig først og fremmest om de beslutninger, vi træffer, at der skal ydes mere information, og det må gælde, uanset hvilken form de beslutninger har, det kan være love, anordninger, bekendtgørelser, cirkulærer m. m. Alt dette må der orienteres effektivt og godt om.

Disse beslutninger, disse regler, påvirker jo og øver afgørende indflydelse såvel på